

Om närvarorapportering i distansstudiecirklar

Av Rolf Carlsson, SeniorNet Roslagen

Även om jag tycker att filmerna gjorde det litet tydligare så kvarstår det ganska många frågor som jag inte har fått bra svar på.

Både i Folkbildningsrådets PM och i filmerna tycker jag att grundtanken är: "Det är ingen större skillnad mellan rapporteringen av närvaron i vanliga studiecirklar och distansstudiecirklar". Jag håller inte med om det.

Rapportering av närvaro vid en vanlig studiecirkel

En registrerad studiecirkeldeltagare som är "fysiskt närvarande" vid en vanlig cirkelsammanskomst ska rapporteras som närvarande. Det gäller väl även om hon eller han t.ex:

- Sitter med hörlurar och lyssnar på musik hela tiden eller
- Inte alls deltar i diskussionerna eller
- Bara säger saker som inte alls har med ämnet för sammankomsten att göra

Rapportering av närvaro under en distansstudiecirkel

Om samma regler ska gälla för närvarorapporteringen vid distansstudiecirklar som vid vanliga studiecirklar så borde det innebära att en registrerad deltagare ska rapporteras som närvarande om hon eller han:

- Har loggat in under den period (t.ex. en vecka) som man enligt studieplanen ska avhandla ett visst delämne. Men då uppstår frågan: Har cirkelledaren tekniska möjligheter och behörighet att se vilka som varit inloggade i den kommunikationsplattform som man använder? Kan t.ex. Håkan se det i P2PU?
- Man kanske kan bestämma att det inte bara räcker med att deltagaren varit inloggad utan att hon eller han åtminstone ska ha läst det som andra skrivit. Samma följdfråga: Ger plattformen cirkelledaren tekniska möjligheter att se det? I den plattform som används i Folkbildningsnätet (FirstClass) finns den möjligheten. Hur är det i P2PU? Kan Håkan se vilka som hämtat den här PDF-filen? Dessutom vet jag av egen erfarenhet att det innebär en omfattande administration för cirkelledaren.
- Även om jag betvivlar att det är "lagligt" så kanske en distansstudiecirkelanordnare kan bestämma att man åtminstone måste göra X egna inlägg och Y kommentarer i det "digitala rum" där diskussionerna sker under den period (t.ex. en vecka) som man enligt studieplanen ska avhandla ett visst delämne. Det är enklare att administrera, men kan ju lätt kringgås genom att deltagare gör "nonsensinlägg". Kan man kräva en viss "kvalité" på inläggen? Det är knappast genomförbart.
- Om man har ett "digitalt rum" för varje moment i studieplanen så kan ju diskussionerna pågå parallellt i dessa och alltså fortsätta även efter den period (t.ex. en vecka) som

man enligt studieplanen ska avhandla ett visst delämne. Hur ska man då göra med den deltagare som inte hade möjlighet att delta i diskussionen under den "rätta tiden" men sedan är mycket aktiv i det "digitala rummet" veckorna som följer? Åter en orsak till en omfattande administration för cirkelledaren.

Min slutsats är att de som säger att: "Det är ingen större skillnad mellan rapporteringen av närvaron i vanliga studiecirkel och distansstudiecirkel" inte själva har praktisk erfarenhet av den här typen av problem och den omfattande administration som det innebär för cirkelledaren.

Ulrika Knutsson, Folkbildningsrådet skriver:

Det finns en skillnad här mellan fysiska cirklar och de som är på distans och det gäller att man behöver bestämma sig för hur man tänker arbeta och hur deltagarna ska visa sitt deltagande. Kursplan (ramverket) och i studieplanen (arbetsplanen) behöver finnas utgångspunkter för hur man ska uppnå målen som deltagarna ska kunna vara med och påverka. Det är själva utmaningen för en nätpedagog i folkbildningen. Att vi deltar olika och har olika lärostilar är helt klart med det innebär också att det behöver finnas en studieplan och en tanke för hur uppföljning av aktiviteten ska ske. Man kan som i P2PU i sin mer extrema form arbeta på olika plattformar, jobba med kursinnehållet i sin egen blogg och diskutera sina redovisningar där i sina öppna forum, visa på reflektioner och få synpunkter för fördjupning av sina kursdeltagare. Men det kan trots detta finnas en mer administrativ gemensam mötesplats där man som en puls också diskuterar kursen, studieupplägget och kunskaper man kommer fram till. Det skulle stärkas av att man delar sin PLE, sin lärmiljö med andra. Processen ser förstås olika ut beroende på innehåll och kunskapsnivåer om nätet och ämnet. Det gäller det också att ta ställning till i planeringen

Det kommer därför att se olika ut när man vill se att deltagande sker, att kunskapsprocessen sker som i det fysiska rummet. Men vi behöver stötta deltagarna som handledare, mentor, cirkelledare. Det innebär att vi kan ha kontakt med dem på olika sätt och följa upp studierna. Det är en utmaning. Min uppfattning av den alltför extrema varianten av P2PU innebär att deltagaren behöver ha ett gott självförtroende, grundkunskap om ämnen och kunskap om nätets möjligheter mer än den normale cirkeldeltagaren har. I vårt läge idag gäller det därför att fundera över hur vi lägger upp studiecirkeln noggrant och också gör rekryteringen noggrant med tydlig information.

Å andra sidan kan man mycket väl ha ett upplägg och tillsammans göra en överenskommelse vad man ska göra och hur man ska göra för att få närvaro på kursen. Kanske någon hoppar av men andra får tydlighet som hjälper dem att komma in i att studera på nätet. Att vara cirkelledare på nätet ger många möjligheter och kanske får vi andra cirkeldeltagare än de vi får i fysiska cirklar. Det gör att man behöver fundera på hur kursplanen ser ut för att kunna leva upp till det "lagliga" som vi gör i denna diskussion! Det innebär också att man ska försöka få tillstånd en överenskommelse och kanske också en slags egen kontroll hos deltagarna (självrapporering) som i sin egen lärmiljö i relation till kursen klickar i när de gjort de olika

uppgifterna, eller hur det nu kan se ut. Aom cirkelledare har vi knappt om tid för att jobba med var och en på cirkeln så det gäller också att fundera över hur uppgifterna ser ut hur de kan interagera med varandra på kursen istället för att cirkelledaren kommer med sina nickar till allt. Det är det jag menar med att det kan vara utmanande att vara cirkelledare på nätet.

På en kurs som jag samarbetat med så mixar man gemensamma communities och egna bloggar som platser där man bygger fram kunskapen för målen för kursens innehåll. Men det kräver ganska stor motivation hos deltagarna och den är också mixad med fysiska träffar ungefär en gång i månaden. De fungerar som socialt kitt och hjälper upp själva processen. I en mer renodlad Peer 2 Peer kurs kan avståndet göra det omöjligt, men den amerikanska kurs jag deltog i hade föreläsningar och webbmöten för att diskutera ämnet var annan torsdag 20-22 svensk tid. Det var ett sätt att ge stöd och möte för deltagarna. Däremellan skrev vi i våra bloggar och fick respons av andra kursdeltagare när vi rapporterade på vår twitterlista att vi lagt ut våra svar. Några gruppade i facebookgrupper också!! (Det var faktiskt lite rörigt och massor att läsa, blev nästan övermäktigt) Det extrema tycker jag egentligen är ganska smalt om jag ska vara ärlig för det innebar att det var mycket som skrevs, mycket att läsa och som folkbildare kan vi kanske vara mer kreativa.

Hur kan vi stödja en grupp med olika lärstilar, referensramar, olika tankesätt och sociala stilar att fördjupa sig och upp nå målen i en studiecirkel? Hur gör vi det kreativt men så att vi fortfarande följer de riktlinjer som folkbildarna själva satt upp för statsbidragsberättigad verksamhet i studieförbunden. Att vi ska ha de grundläggande målen för folkbildningen som grund är förstås självklart. Är man väl förtrogen men dem så blir det genast lättare att genomföra en cirkel. Även om man byter miljö. Det borde gå att diskutera med cirkeldeltagarna också! På vilket sätt kan de dela med sig av kunskaper utifrån att de har tagit del av kursmaterialet? (Tex en YouTube-film)? Hur vet vi att de tittat? Handlar det om hur vi tar in återrapporteringa? Det måste väl vara rimligt att kräva något av var och en? Något av kvalitet! Hur mycket kräver vi av deltagarna i en vanlig cirkel?

Är studiecirkelledaren dessutom förtrogen med de möjligheter som nätet ger oss och omvandlar sitt brinnande intresse också i en pedagogisk kunskap och en längtan att se andra människor växa i studieämnet behövs det kommunikation - ett möte! Det är ju så vi oftast lär oss på djupet genom att få respons - på olika sätt - bli sedda av kursledare och av andra. En del behöver inte det, men de kanske inte heller behöver delta i studiecirkeln för att lära sig? De kan lära på andra sätt och därmed på andra ställen än i studiecirkeln!

Nätet ger möjligheter till möten på nya sätt att vara folkbildare på. Möjligheter att lära känna andra och varandra för att stilla nyfikenhet och bygga kunskap tillsammans!

Att vara cirkelledare på distans handlar ur denna synpunkt om att vara folkbildare! En folkbildare som använder nätet som ett stöd för att få vara med och låta kunskap växa tillsammans med andra! Det gäller att ha ett intresse att hitta de grundvärderingar och kvalitetsramar som folkbildningen har och utnyttja den nya tekniken för att fler ska få chansen till bildning -

folkbildning!

Frågan vi behöver ställa oss:

Utifrån detta vad är närvaro?

På vilket sätt kan vi garantera och intyga att deltagaren är närvarande?

Hur skiljer det sig från en vanlig cirkel?

Det är våra utgångspunkter och behöver också vara något man kommer överens om inom ramen för studiecirkeln! För att spelregler ska vara tydliga!

Utmaning:

Om det kommer en fråga från ditt studieförbund om du kan visa på att cirkeldeltagarna varit närvarande på kursen, per träff, på nätet. Vilka mått och steg behöver du ta för att kunna svara på frågan? Vad innebär det för plattformar, nätverktyg och mötesplats val? Uppgifts val?

Om någon frågar dina deltagare om de varit med på studiecirkeln du är ledare för? Skulle de deltagare du rapporterar som närvarande själva svara att de har varit närvarande? Avhoppare? De som "lurkar" utan att höras och synas hur gör vi med dem? Ska vi få räkna dem eller inte? Ska de stängas av?

Kan man minska en eventuell gråzon, så detta blir tydligt? Handlar det om tydlighet i ramar och i överenskommelser på kursen?

Hur lägger vi upp det med rimlig administrativ organisation av cirkelledaruppdraget?

Hur skulle det rent konkret gestalta sig på en kurs du genomför?